

הוא נאמן פרס מזה שנים אחדות, ואמור ראי נאמן להריש יותר מאשר למכורתו, אחדות העבודה, ולנציגה בהתמודדות, יגאל אלון.

ח"כ אליהו שפייר הוא דמות עלובה מבחינת החיים הפרלמנטריים. שפייר, שזו לו הכנסת הראשונה, ממעט לבוא לכנסת, ויש הטוענים כי מעולם לא נאם בה נאום מעל הבימה. שפייר נמצא ביריבות מתמדת במחוז, מחוז תל-אביב, עם מוכיר המחוז דוב בן-מאיר. בן-מאיר הוא תומך של פרס, ואחרי כינוס בית ברל רצה שפייר לעלות על יריבו המקורי, ולכן מיהר לכנס את חוג יחדיו, ש'מטרתו היתה להראות כי יש לפרס תמיכה בתוך המפלגה נגד בגידה אפשרית של חוג בית ברל. אלא שכנס יחדיו היה עלוב ובלתי-משמעותי.

בראש מחוז אחר, מחוז ירושלים, עור מד עוזי ברעם, שהוא איש פרס, אך הטיל את כל יתרו על לווינסון. לברעם לא תהיה ברירה אלא לתמוך באלון, כאשר לווינסון יחליט על בחירה זו.

המחוז הגדול, מחוז חיפה, מפולג ומפורר. שחל חייב לפרס הרבה, ולכן הוא תומך בו. מי שהיה האיש החזק של חיפה, יוסף אלמוגי, התעורר מתרדמת-החורף שלו, חזר לפעילות שמטרתה אחת - להילחם בשימיעון פרס, ידיו מרפ"ל-ש עבר. גם אורי אגמי, מוכיר המחוז, הוא איש רפ"ל-שעבר, מתנגד לפרס ומתחיל לארגן את הכוחות בחיפה. מצב זה הציב את מוכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, ואת סגן ראש-העיר, יוסף בלושטיין, במחנהו של פרס. כפי שהגיד זאת בלך שטיין: "לא מאהבת פרס כמו משיגת אלמוגי ואגמי".

בפרס תומכים גם כל אלה שאותם הוא הכניס לפעילות. בראשם עומדים הרמט"כ ללשעבר, מרדכי ("מוטה") גור, שהציר על כוונותיו ראש-המשלה ב-עתיד, ואלהו נאווי, ראש עיריית באר-שבע, ש"בגד" במפלגתו בבחירות למר-עצות המקומיות, אך הוזרז לחיקה על-ידי פרס.

מחנה

אלון

תומכיו המובהקים של אלון בתוך המפלגה מיוצגים בראש ובראשונה על-ידי יצחק רבין, מחולל התמודדותו של אלון.

שר-המישטרה לשעבר, שלמה הייל, ש'כוחו רב בקרב העדות, הוא איש אלון, וכן גם הח"כ הבדואי של המפלגה, מוחמד אברביע, שהחליף באחרונה את ש'חתי-מינון-הכנסת שלו עם משה דיין ב'שיתוף בערבת רהוט עם אלון. אנשי אחדות-העבודה-לשעבר, שושנה ארבלי אלמוליליני ויעקוב ("זאק") אמיר, תומכים באלון, וכך גם הח"כ הדתי, מנחם הכהן.

אברהם כץ ואלי מויאל תומכים באלון וכך גם ח"כ אורה גמיר, שהיא ידידה אישית של יצחק רבין.

קבוצת הכלתי-מודהים היא, בשלב זה, הקבוצה הגדולה ביותר. במרכזה עומד, כמובן, חוג בית ברל בראשותו של לווינסון, עסקני הקיבוצים וברעם מירושלים. לעורכי הטוטו בתוך המפלגה הי' עבודה נדמה שאילו נפלה ההכרעה כיום, היה לווינסון מטה את הכף לטובת אלון.

גם גיד יעקובי, ש'רהתחבורה לשעבר, צירי הנה היות קול מובטח של פרס. אולם יעקובי, שצעד כיבדתי-דרך ארוכה עם פרס, מכיר אותו. יעקובי יודע ש'לותיהם, "בטוחים" לגביו, וינסה לקנות את המהססים במישרות ובתיקים. יעקובי ראה בעצמו מועמד לתפקיד ש'רהאוצר, אולם היום הוא מוכן להסתפק בתפקיד ש'ר - כל ש'ר, ליעקובי נודע כי פרס התבטא בהודמנויות שונות, ש'יעקובי לא יהיה אצלי ש'ר. בין השניים מפריד עתה קרע חריף, אולם נראה כי פרס יצליח לשכך את זעמו של יעקובי בהבטחות גור-ספות, ולהחזיר אותו אל מחנהו.

על פי המיפוי הפוליטי העכשווי של מיסלגת-העבודה נראה, עד כמה שהדבר תמוה, שכיום כוחו של אלון גדול מכוחו של פרס בקרב צירי-ההוועידה. הרשימות של שמונת צירי-ההוועידה שבידי העסקנים, המסומנות באותיות פ' ורא', מראות ב'עליל' כי למרות מה שנראה על פני ה'שטה, סיכווי של אלון גדולים יותר.

בעיקבות פסק-הדין בפרשת אלון-מורה:

להוריד לרמתו כ"ל את הדרישות!

העליון את תפיסת הקרקעות בבית-אל לצורך הקמת התנחלויות עליהן, הוא שוכן נע כי הדבר נובע מצרכי הצבא וכי מדובר בהתנחלויות זמניות בלבד.

פרקליט המדינה, גבריאל בך, הצהיר אז בפני בית-המישפט: "הישוב האזרחי יוכל להתקיים באותו מקום רק כל עוד מחזיק צה"ל בשטח בתוקף צו תפיסה. החוקה זו יכולה לבוא לידי גמר באחד הימים, כתוצאה ממשא-ומתן בינלאומי הרעיוני להסתיים בהסדר חדש, שיקבל תוקף לפי המישפט הבינלאומי והוא אשר יקבע את גורל הישוב הזה."

כדי להעניק גם לתפיסת אדמות אלון מורה את התואנה של "צרכי הצבא", נזקק קה הממשלה לחוות-דעת מקצועית, שלפיה דרושה תפיסה זו מסיבות בטחוניות וצבאיות. ש'רהביטחון עזר וייצמן, המתנגד להתפקעת ותפיסת אדמות פריטיות להקמת התנחלויות, סרב לתת תצהיר מעין זה בפני בית-המישפט. התפקיד הוטל על הרמטכ"ל, ואומנם, בתצהירו קבע הרמטכ"ל: "ה'שטח שנועד לתפיסה צבאית, איתר למט'רה זו על-ידי גורמי צה"ל באישורי-האישור ניתן לאחר שהגעתי לכלל דעה כי הקמת הישוב במקום זה נחוצה מטע'מים בטחוניים."

לכאורה פתר תצהיר הרמטכ"ל את כל הבעיות. הוא הוכיח לבית-המישפט שהכל נעשה כשורה: הרמטכ"ל הגיע לכלל דעה כי צרכי הצבא מחייבים הקמת ישוב אזרחי באלון מורה, הוא נתן הוראה ל'צה"ל שיאתר שטח מתאים ואחרי שהשטה אותר, אישרה הממשלה את תפיסתו. ספק אם איוה שהוא בית-מישפט יש'ראלי היה מערער על קביעה זו של רמט'כ"ל צה"ל בתצהירו. בבג"ץ קודם קבע בית-המישפט העליון הלכה, על פיה, דרו'רות ראיות משכנעות מאוד כדי לסתור את החוקה שמי שמדבר בשם אלה המופ'דים בפועל על שמירת הביטחון בשט'חים המוחזקים, טעמיו המקצועיים הם טע'מים כנים."

התמונה כפי

שהתגלתה, "בסוף"

ה'מהפך התחולל? כאשר התבקש בית-המישפט לאפשר לחקור את הרמטכ"ל על תצהירו.

ההיענות לכך על-ידי בית-המישפט היתה בבחינת תקדים היסטורי. מעולם קודם לכן לא נאלץ רמטכ"ל צה"ל להחקר בבית-המישפט. בחקירה העלולה להוכיח כי הוא

השופטים, ללא כל הסתייגות, היו אלה אותם המישה שופטים עליונים בדיוק, שדחו בעבר עתירות דומות, כמו בפרשת הפקעת הקרקעות להתנחלויות ליד בית-אל.

העיון בפרטי פסק-הדין, שהביאו לה'ר-לטה על סילוק ההתנחלות, מראה בעליל כי המהלומה הציבורית העיקרית הונחתה לא על גוש אמונים ולא על הממשלה, אלא על מי שגוייס על-ידי הממשלה כדי להצדיק ולהכשיר את החלטתה: הרמטכ"ל רביאלוף רפאל ("רפול") איתן.

הממשלה סיבכה

את הרמטכ"ל

ה'רמטכ"ל לא היה אחד המשיכים, שחוייבו על-ידי בית-המישפט העליון להשיב לעתירתם של כפריי רוג'יב, שביק'שו לדעת מדוע לא יוחזרו להם אדמותיהם שנתפסו.

הוא סובך בפרשה על-ידי הממשלה, ש'הורתה לו, באמצעות ראש-הממשלה, למסור לבית-המישפט תצהיר מפורט, בו יסביר מדוע היה צורך צבאי ובטחוני בתפיסת האדמות להקמת התנחלות אלון מורה. חשוב להסביר מדוע היתה הממשלה זקוקה לתצהיר כזה של הרמטכ"ל.

ממשלת ישראל לא סיפחה את השטחים שנכבשו בידי צה"ל במלחמת ששת-ה'ימים, להוציא את ירושלים המזרחית. כתר-צאה מכך לא הוחל המישפט הישראלי על שטחים אלה. נשאר בהם המישפט ששרר בהם עד לכיבוש. לגבי הגדה המערבית פירוש הדבר הוא, שהמישפט הירדני מר'סיף להיות שם המישפט הקובע. הממשל הצבאי בגדה המערבית שולט שם מכוח מינושים שהוציא מפקד איזור הגדה ה' מערבית על פי התקנות המקובלות במיש'פט הבינלאומי הנוהגי, המחייב גם את מדינת-ישראל.

על פי טעמי אמנת האג, הקובעים את המישפט הבינלאומי הנוהגי, שממנו יונק מפקד צבאי של שטח כיבוש את סמכותו, יכול צבא כובש לתפוס קרקעות או רכוש של אנשים פרטיים, לצרכים צב'איים הכרחיים ודחופים. צרכי צבא אלה הם, כל מיני מטרות הנדרשות על-ידי צרכי המלחמה, וכן "תנועות הצבא, שי' כון של חיילים ובניית ביצורים-הגנה."

גם תפיסות מסוג זה של קרקע לצרכי הצבא, אינן בבחינת הפקעות. הן תפיסות זמניות בלבד החייבות להסתיים כאשר יסתיים הכיבוש. כאשר אישר בית-המישפט

עוד לפני שהחל פסק-הדין של תושבי הכפר רוג'יב, שאדמותיהם נתפסו כדי לישוב עליהן את התנחלות אלון מורה, היו משוכנעים ב'צידקת טענותיהם המשפטיות. אולם גם עורך-הדין אמנון זכרונני וגם עורך-הדין אליאס חורי התקשו להאמין שבית-המיש'פט העליון, שבשבתו כבית-מישפט גבוה לצדק, בהרכב של המישה שופטים, יאמץ את טיעוניהם.

ההרגשה כי מצפה להם הפתעה באה להם בבוקר יום הקראת פסק-הדין. מיס'דרונות בית-המישפט המו משוטרים ומ'אבטחים, מעבר למקובל במקרים כאלה. היה ברור כי המישרה ואנשי-הביטחון הגיעו למקום על פי הזמנת בית-המישפט. היה ספק אם הם גוייסו כדי למנוע תגובה נועזת מצד העותרים הערבים, למקרה שעתירתם, לבטל את תפיסת קרקעותיהם, תדחה על-ידי בית-המישפט. סביר יותר היה לשער שהמישרה גוייסה כדי למנוע מהומה מצד אנשי גוש אמונים, מתנחלי אלון מורה. אלה אומנם מילאו את ספסלי אולם בית-המישפט.

זה היה הרמז לגבי הצפוי בפסק-הדין. ואומנם, כאשר קרא ממלא מקום נשיא בית-המישפט העליון, השופט משה לנדוי, את החלטתה הקצרה המצווה על ממשלת ישראל, ש'רהביטחון והמפקדים הצבאיים של האיזור, לפנות את מתנחלי אלון מורה מהאדמות שנתפסו תוך 30 יום, היתה ההפתעה מוחלטת.

היתה זו סתירת-לחי פומבית מצלצלת לא רק לאנשי גוש אמונים אלא גם לממשלת-ישראל, שעל פי החלטתה ובסיו'עה הוקמה התנחלות זו. אולם ההחלטה, שהוקרא בקצרה, היתה רק סיומו של פסק-דין ארוך ומנומק. ה' משתרע על פני 39 עמודים. למעשה כולל פסק-הדין שלושה פסק-דין נפרדים, ש' אינם חולקים זה על מסקנותיו של השני, אלא רק מחזקים האחד את משנהו. את פסק-הדין המרכזי כתב השופט משה לנדוי והצטרפו אליו השופט שלמה אשר והשר'פסט מרים בן-פורת. בנוסף לו כתבו גם השופטים אלפרד ויתקון ודויד בכור פסק'דין משלהם, בהם הם מדינשים נקודות מ'שפטיות וציבוריות שהתעוררו בעת-הלך ה'ברור המישפט. הראויות לדעתם להב'לטה מיוחדת.

פסק-הדין חסר התקדים על הסרת ההת'נחלות ועל החזרת הקרקעות הפרטיים של פלחי הכפר רוג'יב לבעליהם, התקבל פה אחד, תוך הסכמה כללית של כל המשת